

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2023/091 van 11 augustus 2023

INLEIDENDE SAMENVATTING

Afzien van terugvordering – Behartenswaardigheid – Motiveringsverplichting

Bij beslissing van 25 juni 2022 ging de verwerende partij over tot terugvordering van een bedrag van 1.307,72 EUR aan onverschuldigd Groeipakket (voor de periode van 09/2020 tot en met 11/2020 en voor de periode van 02/2021 tot en met 08/2021) omdat de dochter van verzoekster tijdens die periodes een sociale uitkering ontving waardoor de verwerende partij besliste dat er bijgevolg geen recht was op Groeipakket (cf. artikel 8, §2, 3° Groeipakketdecreet *juncto* artikels 40 en 41 BVR Rechtgevend kind¹).

Het voorliggend beroep van verzoekster is gericht tegen de beslissing van 24 januari 2023 van verwerende partij tot afwijzing van de vraag van verzoekster tot (gedeeltelijke) kwijtschelding van voormelde schuld ten bedrage van 1.307,72 EUR.

De verwerende partij geeft aan dat de verzoekster in oktober 2022 een aanvraag om kwijtschelding indiende.

De Geschillencommissie stelt vast dat op basis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het onderzoek van de aanvraag om kwijtschelding – naast de voorwaarde dat de aanvrager zich in een onzekere financiële situatie dient te bevinden - de goede trouw een voorwaarde is waaraan een schuldenaar moet voldoen opdat de uitbetalingsactor kan beslissen om af te zien van de terugvordering van een onverschuldigde betaling. Luidens artikel 13, derde lid BVR Rechten en plichten begunstigden wordt verstaan onder “te goeder trouw”: *“zich in een behartenswaardige positie bevinden”*.

Zoals supra vermeld zijn bij ministerieel besluit drie categorieën van behartenswaardigheid bepaald, namelijk:
“1° handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijk gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien;
2° de personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin, het rechthebbend of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige gezondheidstoestand;
3° externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigd betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde.”

De Geschillencommissie stelt verder vast dat conform de voormelde toepasselijke administratieve onderrichtingen de aanvraag om kwijtschelding werd voorgelegd aan het Behartenswaardigheidsplatform (Agentschap Uitbetaling Groeipakket) aangezien de schuld het grensbedrag van 1.000 EUR overschrijdt.

¹ Besluit van 5 oktober 2018 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de diverse hoedanigheden van het rechtgevend kind en betreffende de vrijstellingen van de toekenningsvoorwaarden voor de gezinsbijslagen, de startbedragen geboorte en adoptie en de universele participatietoelagen, BS 18 december 2018 (hierna BVR Rechtgevend kind genoemd).

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk doch **ongegron**d is aangezien de verzoekster op basis van de voorliggende beschikbare gegevens zich niet lijkt te bevinden in een behatenswaardige positie zoals gedefinieerd in artikel 13, derde lid BVR Rechten en plichten begunstigden *juncto* artikel 3/1 van het ministerieel besluit van 13 maart 2019² zodat er niet van terugvordering kan worden afgezien zoals bedoeld bij de bepalingen van artikel 103, §2 Groeipakketdecreet.

² Ministerieel besluit d.d. 13 maart 2019 tot uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, *BS* 07.06.2019.

Opgroeien

Opgroeien

Geschillencommissie Groeipakket

Hallepoortlaan 27

1060 BRUSSEL

opgroeien.be

groeipakket.be/geschillencommissie

OPGROEIEN REGIE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2023/091

11 augustus 2023

REPERTORIUMNR. GC/23/A0142

INZAKE :

...;

- Verzoekster -

Vertegenwoordigd door Mr. ...;

TEGEN :

...;

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat door de raadsman van verzoekster bij de Geschillencommissie¹ werd ingediend per e-mail d.d. 3 april 2023, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 24 januari 2023;

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 10 mei 2023 waarbij aan verzoekster en aan haar raadsman de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op de zitting van 11 augustus 2023 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat noch verzoekster noch verwerende partij is verschenen of zich heeft laten vertegenwoordigen op de zitting van 11 augustus 2023;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Per beslissing d.d. 25 juni 2022 ging de verwerende partij over tot terugvordering van een bedrag van 1.307,72 EUR aan onverschuldigd Groeipakket (voor de periode van 09/2020 tot en met 11/2020 en voor de periode van 02/2021 tot en met 08/2021) omdat de dochter van verzoekster tijdens die periodes een sociale uitkering ontving waardoor de verwerende partij besliste dat er bijgevolg geen recht was op Groeipakket (cf. artikel 8, §2, 3° Groeipakketdecreet *juncto* artikels 40 en 41 BVR Rechtgevend kind²).

Het voorliggend beroep van verzoekster is gericht tegen de beslissing d.d. 24 januari 2023 van verwerende partij tot afwijzing van de vraag van verzoekster tot (gedeeltelijke) kwijtschelding van voormelde schuld ten bedrage van 1.307,72 EUR.

3. Standpunt van verzoekster:

Meester ... heeft de grieven van verzoekster als volgt verwoord in het verzoek d.d. 3 april 2023:

“(…)

Ik contacteer u in mijn hoedanigheid van raadsman van mevrouw

¹ Bij de bepalingen van artikel 104, 1° lid van het Decreet van 27 april 2018 (tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid) werd er bij Kind en Gezin (Opgroeien Regie) een geschillencommissie ingericht. In toepassing van het 2° lid van voormeld artikel kan er tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan na afloop van de termijn waarin hij op basis van dit decreet een beslissing moet nemen (met uitzondering van de in het 3e lid bepaalde uitzonderingen), alleen beroep worden ingesteld bij deze geschillencommissie.

² Besluit van 5 oktober 2018 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de diverse hoedanigheden van het rechtgevend kind en betreffende de vrijstellingen van de toekenningsvoorwaarden voor de gezinsbijslagen, de startbedragen geboorte en adoptie en de universele participatietoelagen, BS 18 december 2018 (hierna BVR Rechtgevend kind genoemd).

Mijn cliënte wenst beroep in te stellen tegen de beslissing van ... dd. 24.01.2023, waarbij haar vraag tot (gedeeltelijke) kwijtschelding werd afgewezen (zie bijlage 3).

Deze vraag tot kwijtschelding kadert in een beslissing van ... dd.

25.06.2022, waarbij terugbetaling wordt gevorderd van het groeipakket dat mijn cliënte ontvangen heeft voor haar dochter ... en dit tijdens de periode 01.07.2020 – 31.08.2021 (zie bijlage 1).

Deze terugbetaling wordt gevorderd aangezien de dochter van mijn cliënte in deze periode een sociale uitkering heeft ontvangen.

Het dient echter benadrukt te worden dat mijn cliënte, op het moment dat zij wist dat haar dochter deze uitkering zou ontvangen, contact heeft opgenomen met ... teneinde dit te melden en te vragen hoe dit verder geregeld zou worden.

Bij ... werd echter verzekerd dat dit verder automatisch zou worden afgehandeld en dat mijn cliënte geen bijkomende documenten hieromtrent diende over te maken.

Volgens ... zouden zij automatisch op de hoogte worden gesteld vanaf wanneer ... deze uitkering zou ontvangen en zou op die manier alles verrekend worden.

Mijn cliënte was dan ook verbaasd toen zij het bericht van de terugvordering ontving.

Zij heeft wederom contact opgenomen met ..., waarbij werd toegegeven dat ... denodige documenten inzake de uitkering van ... laattijdig verwerkt had, waardoor het pas op dat moment duidelijk werd dat mijn cliënte onterecht groeipakket had ontvangen.

Ik verzoek u dan ook beleefd om rekening te houden met deze omstandigheden en het feit dat mijn cliënte ter goeder trouw gehandeld heeft.

Ik wens tevens te benadrukken dat mijn cliënte zich in een precaire financiële situatie bevindt.

Zij is momenteel verwickeld in een echtscheidingsprocedure en ontvangt in dit kader enkel een bedrag van 776,11 EUR als pensioeninkomen (zie bijlage 2).

Gelet op het voorgaande verzoek ik u dan ook beleefd om dit beroep gegrond te verklaren en een (gedeeltelijke) kwijtschelding te willen toestaan.

Voor mijn cliënte is het niet vereist dat zij door de Geschillencommissie wordt gehoord, tenzij de commissie dit zelf nodig acht.

Bijlagen

- 1. Beslissing ... dd. 25.06.2022*
- 2. Overzicht inkomsten*
- 3. Beslissing ... dd. 24.01.2023*

(...)"

4. Standpunt verwerende partij:

4.1. Bij beslissing d.d. 24 januari 2023 heeft verwerende partij verzoekster in kennis gesteld van wat volgt:

"(...)

U vroeg een onderzoek aan in het kader van artikel 13 BVR R&P Begunstigden, het recht op een kwijtschelding.

Uw verzoek werd door het behartenswaardigheidsplatform beoordeeld. Het behartenswaardigheidsplatform heeft een negatief advies gegeven over uw verzoek. U komt dus niet in aanmerking voor een (gedeeltelijke) kwijtschelding.

De behartenswaardigheid kan onderzocht en aanvaard worden binnen drie categorieën.

De begunstigde kan niet als veroorzaker van de terugvordering worden gezien doordat handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, met uitzondering de leden van het feitelijk gezin, aan de basis van de terugvordering liggen.

De personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin of het rechthebbende/rechtgevende kind, bevinden zich in een behartenswaardige (fysieke en/of mentale) gezondheidstoestand.

Externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigde betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde. (o.a. woningbrand of natuurramp)

Indien u niet akkoord bent met deze beslissing, kan u een verzoekschrift indienen bij de Geschillencommissie.

Aangezien we geen inhoudingen meer kunnen doen, dient u deze schuld zelf terug te betalen. Onze maximale termijn om een schuld terug te betalen is 60 maanden. Concreet wil dit zeggen dat u maandelijks 18 EUR zou moeten terug betalen en dit gedurende 59 maanden: en de 60ste keer 14,17 EUR. Gelieve dus vanaf januari 2023 18 EUR te storten op onze rekening (...)."

4.2. Standpunt zoals meegedeeld aan het secretariaat van de Geschillencommissie:

Bij e-mail d.d. 6 juni 2023 heeft verwerende partij ten aanzien van de Geschillencommissie haar standpunt meegedeeld als volgt:

"De feiten

Wij betalen in een bijslagtrekkendekern dossier de gezinsbijslag en de selectieve participatietoeslag uit aan mevrouw ... voor haar dochter

... volgde niet hoger onderwijs tot 31 augustus 2020. Nadien begon een periode als schoolverlater (van 01 september 2020 tot 31 augustus 2021) De gezinsbijslag werd uitbetaald tot 31 augustus 2021.

In juni 2022 ontving ... de werkloosheidsprestaties van haar dochter ontving een werkloosheidsvergoeding over de periode van 01 juli 2020 tot 30 september 2020 en opnieuw van 01 februari 2021 tot 31 augustus 2021. Deze gegevens waren slechts beschikbaar voor alle uitbetalingsactoren vanaf maart 2022. Er werd een vordering van de gezinsbijslag opgemaakt voor

de periode 01 juli 2020 tot 30 september 2020 en van 01 februari 2021 tot 31 augustus 2021 aangezien het ontvangen van een sociale uitkering een beletsel vormt voor de toekenning van de gezinsbijslag.

Wij deelden aan betrokkene op 25 juni 2022 mee dat zij een bedrag van 1307,72€ ten onrechte heeft ontvangen.

In oktober 2022 vroeg zij via haar raadsman een kwijtschelding van haar schuld aan. Op 24 januari 2023 werd aan mevrouw ... meegedeeld dat zij geen kwijtschelding van een schuld kon genieten omdat zij zich niet in een behartenswaardige situatie bevond. Hierover gaan we in de gegrondheid dieper op in.

Het is tegen deze beslissing dat zij in beroep gaat.

Gegrondheid

Uit het verzoekschrift blijkt dat betrokkene niet akkoord is dat zij het bedrag van 1307,72€ moet terug betalen, aangezien zij telefonisch aan de uitbetalingsactor gemeld had dat ... een werkloosheidsuitkering genoot en dat de uitbetalingsactor haar had meegedeeld dat wij deze gegevens automatisch ontvangen.

Uit het verzoekschrift blijkt ook dat betrokkene niet akkoord is, dat zij geen kwijtschelding van een schuld krijgt. Zij doet geen enkel bewijsstuk bij, dat moet aantonen dat betrokkene zich in een behartenswaardige situatie bevindt.

Het verzoekschrift van betrokkene is ongegrond omdat ... de wetgeving correct heeft toegepast.

In rechte

Het Groeipakket kan vanaf 18 jaar en tot maximaal 25 jaar betaald worden onder de voorwaarden bepaald in artikel 8§2, eerste lid, 3° Groeipakketdecreet en de uitvoeringsregels bepaald in het BVR Rechtgevend kind.

Artikel 8 §2, eerste lid 3° Groeipakketdecreet:

§2. Het kind, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, geeft recht op gezinsbijslagen:

1° tot en met de maand waarin het 18 jaar wordt;

2° tot en met de maand waarin het 21 jaar wordt als het een specifieke ondersteuningsbehoefte heeft als vermeld in artikel 16;

3° tot en met de maand waarin het kind 25 jaar wordt als het leerling, student, stagiair of schoolverlater is, overeenkomstig de door de Vlaamse Regering bepaalde voorwaarden en met behoud van de toepassing van punt 1° en 2°;

Artikel 40 van BVR rechtgevend kind

De gezinsbijslagen worden toegekend aan de schoolverlater voor een periode van in totaal twaalf maanden vanaf de maand dat het kind niet meer voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8, §2, eerste lid, en aan de algemene vrijstellingen verleend conform artikel 8, §3, tweede lid, van het Groeipakketdecreet van 2018, met uitzondering van de voorwaarden voor schoolverlaters, vermeld in artikel 8, §2, eerste lid, van het voormelde decreet.

De termijn van twaalf maanden, vermeld in het eerste lid, start op de volgende tijdstippen:

- de maand nadat het rechtgevend kind 18 jaar is geworden conform artikel 8, §2, eerste lid, 1°, van het voormelde decreet, als het kind niet aansluitend een recht op gezinsbijslagen kan

openen op basis van artikel 8, §2, eerste lid, 3°, van het voormelde decreet of op basis van de algemene vrijstellingen verleend conform artikel 8, §3, tweede lid, van het voormelde decreet;

- . de maand nadat het rechtgevend kind 21 jaar is geworden conform artikel 8, §2, eerste lid, 2°, van het voormelde decreet of na het einde van de erkenning, als het kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte, tussen de leeftijd van 18 en 21 jaar conform artikel 8, §2, eerste lid, 2°, van het voormelde decreet, niet aansluitend een recht op gezinsbijslagen kan openen op basis van artikel 8, §2, eerste lid, 3°, van het voormelde decreet of op basis van de algemene vrijstellingen verleend conform artikel 8, §3, tweede lid, van het voormelde decreet;*
- . de maand na de datum waarop een studie, leertijd of vorming voortijdig is beëindigd op basis van artikel 16 en 24 van dit besluit;*
- . de maand waarin het rechtgevend kind niet meer voldoet aan de voorwaarden over niet-hoger onderwijs op basis van artikel 16 van dit besluit;*
- . de maand na de einddatum van de vakanties op basis van artikel 22 en 28 van dit besluit;*
- . de maand waarin het rechtgevend kind niet meer voldoet aan de voorwaarden voor hoger onderwijs op basis van artikel 24 van dit besluit;*
- . de maand na het bereiken van de zes maanden afwezigheid wegens ziekte als die afwezigheid niet gewettigd wordt na onderzoek door de bevoegde dienst conform artikel 20, §1, artikel 26, §1, en artikel 35, §1, van dit besluit;*
- . de maand nadat meer dan vier maanden is verstreken tussen twee school- of academiejaren in België of een andere EER-lidstaat of Zwitserland op basis van artikel 31 van dit besluit;*
- . de maand waarin het rechtgevend kind niet meer voldoet aan de voorwaarde, vermeld in artikel 16, tweede lid, van dit besluit, als het kind is ingeschreven voor een of meer vormingen van het hoger onderwijs met in totaal minder dan 27 studiepunten en daarnaast een opleiding in het niet-hoger onderwijs volgt, op basis van artikel 32 van dit besluit;*
- . de maand waarin het rechtgevend kind niet meer uitsluitend lessen volgt in het hoger onderwijs waarvan de modaliteiten niet uitgedrukt worden in studiepunten, of de maand waarin het rechtgevend kind niet meer ingeschreven is voor een bijkomend jaar voor de geïntegreerde proef in het onderwijs voor sociale promotie, op basis van artikel 33 van dit besluit;*
- . de maand na het einde van de stageperiode die vereist is om in een openbaar ambt te worden benoemd of de maand na de onderbreking van die stage, op basis van artikel 38 van dit besluit;*
- . de maand waarin het rechtgevend kind niet meer voldoet aan de voorwaarden voor de algemene vrijstellingen voor kinderen buiten België op basis van artikel 47, 48 en 49 van dit besluit.*

Artikel 29 BVR rechtgevend kind

§1. De winstgevende activiteit van het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt, leidt tot de schorsing van de gezinsbijslagen, tenzij die activiteit:

- . gedurende maximaal 475 uur, waarvoor een verminderde sociale bijdrage verschuldigd is, uitgeoefend wordt in het kader van een arbeidsovereenkomst voor studenten als vermeld in titel VII van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten;*

- . in een maand niet meer dan tachtig uren uitgeoefend wordt in het kader van elke tewerkstelling, die geen tewerkstelling is als vermeld in punt 1°;
- . uitgeoefend wordt door een kind als zelfstandige en daarbij geen bijdragen verschuldigd is als een zelfstandige in hoofdberoep.

Als het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt, een sociale uitkering ontvangt op basis van een Belgische of buitenlandse regeling over ziekte, invaliditeit, werkloosheid of loopbaanonderbreking als vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 5, van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, worden de gezinsbijslagen geschorst voor de maand waarop de uitkering betrekking heeft. Als het een sociale uitkering ontvangt die voortvloeit uit een tewerkstelling tijdens een systeem van alternerend leren of een bezoldigde stageovereenkomst, worden de maandelijkse gezinsbijslagen niet geschorst.

Artikel 41 BVR rechtgevend kind

Een winstgevende activiteit van het kind leidt tot de schorsing van de gezinsbijslagen die worden toegekend gedurende de periode vermeld in artikel 40, tenzij die activiteit:

- . gedurende maximaal 475 uur uitgeoefend wordt, waarvoor een verminderde sociale bijdrage verschuldigd is, in het kader van een arbeidsovereenkomst voor studenten als vermeld in titel VII van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten;
- . in een maand gedurende niet meer dan tachtig uur uitgeoefend wordt in het kader van elke tewerkstelling, die geen tewerkstelling is als vermeld in punt 1°;
- . door een kind als zelfstandige uitgeoefend wordt en daarbij geen bijdragen verschuldigd is als een zelfstandige in hoofdberoep.

Als het kind een sociale uitkering ontvangt op basis van een Belgische of buitenlandse regeling over ziekte, invaliditeit, werkloosheid of loopbaanonderbreking als vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 5, van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen of een inkomensvervangende tegemoetkoming, worden de gezinsbijslagen geschorst voor de maand waarop de uitkering betrekking heeft.

... volgde niet hoger onderwijs tot 31 augustus 2020. In toepassing van artikel 40 van de BVR rechtgevend kind werd ... beschouwd als schoolverlater over de periode van 01 september 2020 tot 31 augustus 2021. Wij ontvingen via een flux dat ... werkloosheidsuitkeringen genoot van 01 juli 2020 tot 30 september 2020 en van 01 februari 2021 tot 31 augustus 2021. Bijgevolg had zij geen recht op het Groeipakket over de periode van 01 juli 2020 tot 31 augustus 2020 (toepassing van artikel 29 van de BVR rechtgevend kind) en de maand september 2020, en vanaf 01 februari 2021 tot 31 augustus 2021 (toepassing van artikel 41 van de BVR rechtgevend kind). Wij vorderden een bedrag van 1307,72€ van haar terug.

Opportuniteit van de terugvordering van het onverschuldigde betaald Groeipakket

Artikel 1376BW en artikel 103§1, eerste lid, Groeipakketdecreet

Conform de bepalingen van artikel 1376 BW is diegene die per vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, verplicht het terug te geven aan diegene van wie hij het onverschuldigde heeft ontvangen.

In dezelfde zin bepaalt artikel 103 §1 eerste lid Groeipakketdecreet :

“ onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden teruggevorderd, behalve in die gevallen waarin een dergelijke terugvordering wordt uitgesloten door dit decreet, door in houdingen , verricht door de uitbetalingsactor, overeenkomstig het bepaalde artikel 1410 § 4 van het Gerechtelijk Wetboek, op nog te betalen toelagen in het Groeipakketdecreet”

Fout van de uitbetalingsactor : artikel 92 §1 1° en 2° lid Groeipakketdecreet

De bepalingen van artikel 92 §1 1° en 2° lid Groeipakketdecreet vormen een uitzondering op dit algemene principe van de terugvordering van onverschuldigde betaalde toelagen in de mate dat gesteld wordt dat:

§1. Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid aangetast is door een juridische of materiële fout, trekt hij die beslissing in en neemt hij op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan, met behoud van de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze titel.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan.

Als een beroep bij de geschillencommissie is ingesteld tegen een beslissing die aangetast is door een juridische of materiële fout, zijn de voorwaarden en regels, vermeld in het eerste en het tweede lid, ook van toepassing en kan de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing nemen zolang de geschillencommissie geen beslissing heeft genomen.

Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een juridische of materiële fout aan de basis ligt van een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid, dan trekt hij deze beslissing in en neemt een nieuwe beslissing die uitwerking heeft vanaf de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan. De bepalingen m.b.t. de verjaring blijven van toepassing.

Als de fout te wijten is aan de uitbetalingsactor, waarbij de begunstigde dit niet kon weten én het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat werd toegekend, dan neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving van deze beslissing.

Het vorige lid is niet van toepassing indien de sociaal verzekerde weet of moest weten, in de zin van het Koninklijke Besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, dat hij geen recht heeft of meer heeft op het gehele bedrag van de prestatie.

Als algemene regel kan men stellen dat de bijslagtrekkende ‘wist of moest weten’ als hij:

- de onverschuldigde bijslag ontving wegens frauduleuze handelingen of valse of bewust onjuiste verklaringen afgelegd door hem

- voor de onverschuldigde betalingen of algemene informatie had (controleformulieren met precisies over een bepaalde situatie die de sociaal verzekerde kende) die de pertinentie weerlegt van de later ten onrechte genomen beslissing tot toekenning

- wegens de aard van de betaling zelf(o.a. dubbele betaling van een zelfde bedrag aan kinderbijslag voor eenzelfde periode , kennisgeving van de toekenning van een sociale toeslag terwijl de rechthabende zich niet in een dergelijke situatie bevindt,...) onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het onverschuldigde karakter van de betaling.

Toelichtingsnota 19 van het Agentschap uitbetaling Groeipakket dd 18 mei 2021 betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel procedure

./...

3.3. Overschuldigde betalingen: categorieën A tem E

./...

Overschuldigde betaling Type A

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat: het onverschuldigd bedrag aan een juridische of materiële fout van een uitbetalingsactor te wijten is

EN

bij de betaling de begunstigde te goeder trouw⁶ is.

Overschuldigde betaling Type B

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat: de onverschuldigde betaling te wijten is aan verzuim of nalatigheid van de begunstigde

OF

de onverschuldigde betaling te wijten is aan een fout van de uitbetalingsactor, maar waarbij de begunstigde niet te goeder trouw heeft gehandeld. Hierbij is het aan de uitbetalingsactoren om het vermoeden van de goede trouw van de begunstigde te weerleggen⁸

./...

5.3.1. Te goeder trouw

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt

innemen van een ontvanger die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding' en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;

bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;

wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.

Mevrouw ... ontving op 15 november 2019 en 20 juni 2020 een informatie bundel , waarin de informatie staat of een student of een schoolverlater recht heeft op gezinsbijslag. Mevrouw ... nam telefonisch contact op met de uitbetalingsactor ..., maar deze telefonische contacten werden niet geregistreerd. Uit het verzoekschrift blijkt duidelijk dat betrokkene wist dat ze er geen recht op heeft. ... heeft dus terecht de gezinsbijslag van mevrouw ... gevorderd.

Aanvraag kwijtschelding schuld

Kwijtschelding van de schuld. (cfr Mededeling van het VUTG A/40 van 8 december 2022 : behartenswaardigheid); beslissing niet meegedeeld aan betrokkene omdat we geen nieuwe aanvraag van betrokkene ontvangen hebben.

Het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet in artikel 103§2 dat de uitbetalingsactor kan afzien van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van gezinsbeleid.

Het BVR rechten en Plichten van 13 juli 2018 bepaalt in artikel 13 dat de schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigde bedrag is meegedeeld een verzoek kan indienen bij de bevoegde uitbetalingsactor. Dit verzoek kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar te goeder trouw is en zich in een onzekere financiële situatie bevindt.

De Vlaamse regering keurde op 11 februari 2022 de wijziging van artikel 13 BVR Rechten en Plichten goed die betrekking heeft op de mogelijkheid om af te zien van de terugvordering van de onverschuldigde toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Met deze wijziging wordt het begrip 'te goeder trouw' voortaan als volgt gedefinieerd: 'zich in een behartenswaardige positie bevinden'.

De wijziging van de definitie van het begrip heeft tot doelstelling om alsnog een afstand van de terugvordering te kunnen verlenen in schrijnende situaties die voorheen niet voorzien waren in de definitie 'te goeder trouw' en zo tot maatschappelijk ongewenste situaties leidde.

In punt van deze mededeling stelt men dat indien een begunstigde wenst dat de uitbetalingsactor afziet van een terugvordering, de begunstigde hiervoor een verzoek moet richten aan de uitbetalingsactor.

Voorwaarden:

Het verzoek tot afstand van terugvordering vanwege de begunstigde kan enkel positief worden beantwoord indien het verzoek voldoet aan twee cumulatieve voorwaarden. In dat geval kan de schuldvordering geheel of gedeeltelijk worden kwijtgescholden.

Deze twee cumulatieve voorwaarden zijn :

1° de goede trouw: de begunstigde moet zich in een behartenswaardige positie bevinden.

2° de financiële voorwaarden: het gezin beschikt over geringe bestaansmiddelen binnen de grenzen bepaald in artikel 13 BVR rechten en Plichten

Categorieën van behartenswaardigheid

categorie 1: handelingen van natuurlijke personen zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijke gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aanzien.

categorie 2: de personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin, het rechthebbende of rechtgevende kind, bevinden zich in een behartenswaardige (fysieke en :of mentale) gezondheidstoestand.

Categorie 3: externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigde betaalde toeslagen disportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde.

Volgens onze eerste vaststellingen kan mevrouw ... geen enkel categorie worden geplaatst. In het verzoekschrift wordt ook enkel een attest van de pensioendienst toegevoegd, waaruit haar financiën blijkt, maar geen enkel ander stuk dat zou moeten aantonen dat zij zich in een behartigenwaardige situatie bevindt. We kunnen dus geen kwijtschelding van de schuld verlenen.

Conclusie:

... heeft terecht de vordering van de sociale toeslag opgesteld en ook terecht de kwijtschelding van de schuld geweigerd. ”

5. Beoordeling in rechte

De Geschillencommissie dient vooreerst aan te stippen dat zij niet bevoegd is om de gegrondheid van voormelde terugvorderingsbeslissing d.d. 25 juni 2022 te beoordelen aangezien verzoekster tegen die beslissing geen beroep aantekende bij de Geschillencommissie binnen de gestelde beroepstermijn. Hierna beoordeelt de Geschillencommissie derhalve enkel de al dan niet gegrondheid van de beslissing d.d. 24 januari 2023 van verwerende partij om niet af te zien van de terugvordering ten bedrage van 1.307,72 EUR.

5.1. Afzien van terugvordering: toepasselijke regelgeving

- Artikel 103, §2 Groeipakketdecreet

De bepalingen van artikel 103, § 2 Groeipakketdecreet stellen dat:

“De uitbetalingsactor kan binnen de voorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering, afzien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag:

1° in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen, op voorwaarde dat de schuldenaar te goeder trouw is;

2° als het terug te vorderen bedrag gering is;

3° als blijkt dat de terugvordering onzeker of te duur is in vergelijking met het bedrag dat teruggevorderd moet worden.”

- Artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden

Artikel 13 van het BVR Rechten en plichten begunstigden³ (versie toepasselijk vanaf 25 maart 2022) bepaalt in uitvoering van artikel 103, §2 Groeipakketdecreet:

³ Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, BS 07.09.2018 (hierna BVR Rechten en plichten begunstigden genoemd).

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

- 1. te goeder trouw zijn;*
- 2. zich in een onzekere financiële situatie bevinden.*

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.

De financiële situatie, vermeld in het tweede lid, 2°, wordt beoordeeld op basis van de bestaansmiddelen van het gezin.

Als de bestaansmiddelen van de schuldenaar en van een eventuele echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt opgeteld zijn, wordt een forfaitaire vermindering toegekend voor de echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt. Het bedrag wordt vergeleken met de minimumgrens van 1128 euro en een maximumgrens die gelijk is aan de minimumgrens van 1128 euro vermenigvuldigd met 1,5. Bevindt de schuldenaar zich onder de minimumgrens dan wordt afgezien van terugvordering. Bevindt de schuldenaar zich boven de maximumgrens dan is afzien van de terugvordering niet mogelijk. Tussen die twee grenzen kan gradueel afgezien worden van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. De minister stelt de tussenliggende grenzen vast alsook de graduele terugvordering die op deze basis mogelijk is.

Als bestaansmiddelen, zoals vermeld in het vijfde lid, worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen.

De forfaitaire vermindering uit het zesde lid bedraagt 224 euro en wordt geïndexeerd conform artikel 4, §1, van het Groeipakketdecreet van 2018.

De minister bepaalt op welke wijze de bestaansmiddelen gecontroleerd worden om een onzekere financiële situatie als vermeld in het tweede lid, 2°, vast te stellen.

In het vijfde lid wordt feitelijk gezin gebruikt zoals beschreven in artikel 1, 2°, van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.”

- Ministerieel besluit van 13 maart 2019

In het ministerieel besluit van 13 maart 2019⁴ tot uitvoering van voormeld BVR Rechten en plichten begunstigden, worden de nadere regels over het afzien van de terugvordering van onverschuldigde toelagen bepaald in de artikelen 4 en 5.

Artikel 4 bepaalt:

“Het agentschap berekent, conform de bepalingen in het tweede en derde lid, de tussenliggende grenzen, vermeld in artikel 13, vijfde lid van het besluit van 13 juli 2018 die het mogelijk maken om ten belope van 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 en 90 procent af te zien van de terugvordering van de onverschuldigde betaling.

Eerst wordt het verschil tussen de maximum- en de minimumgrens, vermeld in artikel 13, vijfde lid, van het besluit van 13 juli 2018, bepaald. Daarna wordt dat verschil gedeeld door negen. Het resultaat van de berekening, vermeld in het tweede lid, wordt bij de minimumgrens opgeteld om tot de grens te komen waarop voor 10% van de terugvordering kan afgezien worden. Vervolgens wordt die grens verhoogd met het resultaat, berekend conform het tweede lid, om tot de grens te komen waarop voor 20% van de terugvordering kan afgezien worden. Het agentschap zet deze werkwijze verder tot alle grenzen vermeld in het eerste lid zijn berekend.”

Artikel 5 bepaalt:

“Als de uitbetalingsactor bij ontvangst van een verzoek om van de terugvordering af te zien, een ontvangstbewijs naar de begunstigde stuurt conform artikel 13, eerste lid, van het besluit van 13 juli 2018, voegt hij daarbij een formulier waarop de schuldenaar zijn gezinsinkomen kan aangeven en waarbij hij de nodige bewijsstukken kan voegen.

Op basis van de gegevens op het formulier, vermeld in het eerste lid, beslist de uitbetalingsactor conform artikel 13, vijfde lid, van het voormelde besluit, of hij volledig of gedeeltelijk van de schuld afziet.

Als de bestaansmiddelen die de schuldenaar in het formulier opgeeft, minder bedragen dan de maximumgrens; vermeld in artikel 13, vijfde lid, van het voormelde besluit, worden de bestaansmiddelen van de schuldenaar gecontroleerd door een gezinsinspecteur tijdens een huisbezoek. Die kan dan het duurzame karakter van de onzekere financiële situatie, vermeld in artikel 13, tweede lid, 2°, van het voormelde besluit, vaststellen.

Als de bestaansmiddelen daarentegen de maximumgrens, vermeld in artikel 13, vijfde lid van het voormelde besluit overschrijden, is er geen huisbezoek nodig om de bestaansmiddelen te controleren.

Het agentschap kan praktische en technische richtlijnen uitwerken voor de huisbezoeken waarbij de bestaansmiddelen gecontroleerd worden.”

⁴ Ministerieel besluit d.d. 13 maart 2019 tot uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, BS 07.06.2019.

Recent⁵ werd een nieuwe invulling gegeven aan de begripsinvulling van de voorwaarde dat de schuldenaar ‘te goeder trouw’ dient te zijn om af te kunnen zien van de terugvordering van de schuld. Met name werd een artikel 3/1 toegevoegd in voormeld MB waarbij de vaststelling van de goede trouw wordt gedaan op basis van drie categorieën van behartenswaardigheid:

“§1. De goede trouw, vermeld in artikel 13, tweede lid, 1°, van het besluit van 13 juli 2018, wordt vastgesteld door de uitbetalingsactor.

Als het onverschuldigd betaalde bedrag hoger dan 1.000 euro is, legt de uitbetalingsactor de vraag tot vaststelling van de goede trouw voor aan het agentschap voor bindend advies. Het agentschap richt daarvoor een commissie op.

De procedure voor de vaststelling van de goede trouw wordt bepaald door het agentschap.

§2. De vaststelling van de goede trouw, vermeld in paragraaf 1, wordt gedaan op basis van een van de volgende categorieën van behartenswaardigheid:

1° handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijk gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien;

2° de personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin, het rechthebbend of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige gezondheidstoestand;

3° externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigd betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde.

In het eerste lid wordt verstaan onder feitelijk gezin: het feitelijk gezin, vermeld in artikel 2 en 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2018 tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag en artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de selectieve participatietoelagen leerling.

§3. Het agentschap stelt jaarlijks het inhoudelijke verslag op over de vaststelling van de goede trouw, vermeld in paragraaf 2, dat minstens rapporteert over het aantal gevallen en het overeenstemmende budget en brengt dat ter kennis van zijn raad van bestuur en van de bevoegde minister.”

- Mededeling A/40 van 8 december 2022 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket

Verder kan verwezen worden naar volgende administratieve onderrichtingen in Mededeling A/40 van 8 december 2022 betreffende behartenswaardigheid van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket:

“1. Context

⁵ Namelijk bij ministerieel besluit van 4 november 2022 tot wijziging van het ministerieel besluit van 13 maart 2019 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigten in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, wat betreft de vaststelling van de goede trouw (BS 13.12.2022).

Het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet in [artikel 103 §2](#) dat de uitbetalingsactor kan afzien van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van gezinsbeleid.

Het BVR Rechten en Plichten van 13 juli 2018 bepaalt in [artikel 13](#) dat de schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd bedrag is meegedeeld een verzoek kan indienen bij de bevoegde uitbetalingsactor. Dit verzoek kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar te goeder trouw is en zich in een onzekere financiële situatie bevindt.

De Vlaamse regering keurde op 11 februari 2022 de wijziging van [artikel 13 BVR Rechten en Plichten](#) goed die betrekking heeft op de mogelijkheid om af te zien van de terugvordering van onverschuldigde toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Met deze wijziging wordt het begrip “goeder trouw” voortaan gedefinieerd als volgt: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De wijziging van de definitie van het begrip heeft tot doelstelling om afstand van terugvordering te kunnen verlenen in schrijnende situaties die voorheen niet voorzien waren in de definitie goede trouw “wist of kon redelijkerwijze weten” en zo tot maatschappelijk ongewenste situaties leidde. De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld. Dit resulteerde in het MB van 4 november 2022 (cfr. infra 5. Regelgeving).

2. Voorwaarden en criteria

2.1. Algemeen

Conform [artikel 14 van het BVR Rechten en Plichten](#) kan de uitbetalingsactor op eigen initiatief afzien van de terugvordering wanneer het onverschuldigd bedrag minder bedraagt dan 50 euro en niet kan ingehouden worden via later verschuldigde toelagen.

Daarnaast bepaalt [artikel 15 van datzelfde BVR](#) dat wanneer de schuldvordering gedwongen moet worden ingevorderd via de Vlabel-procedure en het terug te vorderen bedrag kleiner is dan 200 euro, ambtshalve wordt afgezien van de terugvordering.

Wanneer er echter fraude wordt vastgesteld, is het in geen enkele situatie mogelijk om af te zien van de terugvordering. Dit kan noch op eigen initiatief, noch op vraag van de begunstigde, cfr. [artikel 16 BVR Rechten en Plichten](#).

In alle andere situaties ligt het initiatief bij de begunstigde(n). Als een begunstigde wenst dat de uitbetalingsactor afziet van een terugvordering, dan moet(en) de begunstigde(n) hiervoor een verzoek richten aan de uitbetalingsactor. Uiteraard geldt ook hier de informatieverplichting van de uitbetalingsactor t.o.v. de begunstigde(n) en moet(en) de begunstigde(n) geïnformeerd worden over de mogelijkheid van een verzoek tot afstand van de terugvordering.

(...)

2.2. Voorwaarden

Het verzoek tot afstand van terugvordering vanwege de begunstigde(n) kan enkel positief worden beantwoord indien het verzoek voldoet aan twee cumulatieve voorwaarden. In dat geval kan de schuldvordering geheel of gedeeltelijk worden kwijtgescholden.

Deze twee cumulatieve voorwaarden zijn:

1. **de goede trouw**⁶ : de begunstigde(n) moet(en) zich in een behartenswaardige positie bevinden.
2. **de financiële voorwaarde**: het gezin beschikt over geringe bestaansmiddelen binnen de grenzen bepaald in artikel 13 BVR Rechten en Plichten.

De financiële situatie van begunstigde(n) kan door een solvabiliteitscontrole aangevraagd bij het team sociale begeleiding en toezicht onderzocht worden:

- Bestaansmiddelen bedragen maximum 1.795,57 euro: een afzien van terugvordering is mogelijk.
- Bestaansmiddelen zijn lager of gelijk aan 1.197,04 euro: er kan voor 100% worden afgezien van terugvordering.

Let op: de financiële voorwaarde, via een solvabiliteitscontrole aangevraagd bij het team sociale begeleiding en toezicht, wordt slechts onderzocht indien voldaan is aan de eerste voorwaarde van de behartenswaardigheid. Ingeval de uitbetalingsactor evenwel reeds beschikt over bewijsstukken en informatie waaruit vrijwel onmiddellijk kan geconcludeerd worden dat de aanvrager(s) niet voldoe(t)(n) aan de financiële voorwaarde, kan de uitbetalingsactor reeds een beslissing nemen m.b.t. behartenswaardigheid op basis van het financiële criterium en dient de eerste voorwaarde van de goede trouw niet meer onderzocht worden. De uitbetalingsactor brengt het dossier in elk geval wel nog voor op het behartenswaardigheidsplatform wanneer de schuld meer dan 1.000 euro bedraagt. Bedraagt de aanvraag een schuld 1.000 euro of minder, dan kan de uitbetalingsactor onmiddellijk een beslissing nemen op beide punten.

Elke beoordeling blijft een individuele beoordeling op basis van de aangeleverde bewijsstukken en informatie. De informatie wordt in de mate van het mogelijke gecheckt door de gezinsinspecteur.

De uitbetalingsactor stelt – in het kader van goed dossierbeheer – de behartenswaardigheid vast. De uitbetalingsactor oordeelt hierover op basis van alle aangebrachte en aanwezige elementen in het dossier.

(...)

2.3. Categorieën van behartenswaardigheid

De behartenswaardigheid kan maar onderzocht en aanvaard worden binnen drie categorieën.

2.3.1. Categorie 1: handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijke gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien

In deze eerste categorie liggen externe actoren aan de basis van het onverschuldigd betalen van de toelagen. De begunstigde(n) of leden van het feitelijk gezin van de begunstigde(n) mogen hiervan niet de oorzaak zijn.

In volgende situaties zou bijvoorbeeld tot behartenswaardigheid kunnen geoordeeld worden:

⁶ De oorspronkelijke definitie van 'de goede trouw' is het niet weten of het redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen heeft ontvangen, wat uitgehold wordt door de mededelingsplicht.

- *De begunstigden hebben onderling een ernstige verstoorde relatie en vormen twee aparte feitelijke gezinnen, waarbij bijvoorbeeld de schooltoeslag dient te worden teruggevorderd bij de begunstigde omdat de ex-partner (in casu de andere ouder van het kind), wiens inkomen in aanmerking wordt genomen voor de inkomenstoets, heeft nagelaten wijzigingen m.b.t. zijn feitelijk gezin door te geven, waardoor na uitbetaling wordt vastgesteld dat de inkomensvoorwaarde niet is vervuld.*
- *Door de houding van en/of de verstoorde relatie met de rechthebbende leerling was de begunstigde niet op de hoogte dat de pedagogische voorwaarden voor de schooltoeslag niet vervuld waren, zoals bijvoorbeeld wanneer de rechthebbende leerling, zonder medeweten van de ouders/begunstigden, zijn studies heeft stopgezet.*

2.3.2. Categorie 2: de personen die deel uitmaken van het feitelijke gezin, het rechthebbende of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige (fysieke en/of mentale) gezondheidstoestand

In volgende situaties zou bijvoorbeeld tot behartenswaardigheid kunnen geoordeeld worden:

- *De leerling was onvoldoende aanwezig op school door een bewezen ziekte, maar de gewettigde afwezigheid wegens ziekte werd ten aanzien van de school niet vastgesteld door een medisch afwezigheidsattest.*
- *Door een ernstige ziekte van de begunstigde en de zorgbehoevendheid die daarmee gepaard gaat, heeft hij nagelaten zijn administratie op orde te houden en laattijdig de uitbetalingsactor geïnformeerd over een wijziging in de gezinssituatie.*
- *Ook wanneer er sprake is van een ernstig misdrijf (bijvoorbeeld tienerpooierschap) of een traumatische ervaring voor het kind (bijvoorbeeld onverwacht overlijden in het directe netwerk) kan er sprake zijn van behartenswaardigheid.*

2.3.3. Categorie 3: externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigde betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde

De disproportionele leedverzwaring wordt beoordeeld op basis van de specifieke situatie waarin de begunstigde zich bevindt. Als de terugvordering ook het bijkomende leed en de bijkomende nadelige gevolgen met zich meebrengt voor de begunstigde en niet in verhouding staan door het voordeel dat de terugvordering beoogt.

In volgende situaties zou bijvoorbeeld tot behartenswaardigheid kunnen geoordeeld worden:

- *een woningbrand of een natuurramp zoals een overstroming waarbij de begunstigde al zijn bezittingen is verloren.*
- *een beschermingsmaatregel binnen de jeugdhulp waarbij ingevolge de preciaire familiale situatie een jongvolwassene geplaatst werd, zijn beperkte financiële buffer heeft aangewend om een stabiele woonsituatie te creëren.*
- *het overlijden van een kind in de loop van een schooljaar en de terugvordering van het basisbedrag zich zou opdringen (de schooltoeslag wordt niet teruggevorderd – zie Mededeling A/23).*

Voor de beoordeling van het feitelijk gezin in het licht van de criteria, wordt het feitelijk gezin bedoeld zoals dit bestaat in het kader van de sociale toeslag en de schooltoeslag.

3. Behartenswaardigheidsplatform

Er wordt een Behartenswaardigheidplatform opgericht waar alle uitbetalingsactoren samen met een jurist van het team Sectorbeheer van het VUTG een richtinggevend advies zal uitbrengen. De afstanden van schuldvorderingen die meer dan 1.000 euro bedragen worden onderworpen aan een vierogenprincipe (naar analogie van de aanpak van het fraudeplatform).

Het Behartenswaardigheidplatform ziet toe op de eenvormige besluitvorming in de dossiers die aan haar worden voorgelegd. De adviezen en de eindkwalificatie zullen steeds strikt en restrictief geïnterpreteerd worden.

Het platform vergadert tweewekelijks. Zo kan binnen een korte tijdsspanne – na het eventuele onderzoek van de financiële voorwaarde – een antwoord gegeven worden aan de begunstigde(n).

4. Inwerkingtreding

Deze mededeling treedt in werking vanaf 1 januari 2023. Het behartenswaardigheidsplatform start op vanaf dat moment.

(...)”

5.2. Toepassing in casu en beoordeling door de Geschillencommissie

De verwerende partij geeft aan dat de verzoekster in oktober 2022 een aanvraag om kwijtschelding indiende.

De Geschillencommissie stelt vast dat op basis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het onderzoek van de aanvraag om kwijtschelding – naast de voorwaarde dat de aanvrager zich in een onzekere financiële situatie dient te bevinden - de goede trouw een voorwaarde is waaraan een schuldenaar moet voldoen opdat de uitbetalingsactor kan beslissen om af te zien van de terugvordering van een onverschuldigde betaling. Luidens artikel 13, derde lid BVR Rechten en plichten begunstigten wordt verstaan onder “te goeder trouw”: “*zich in een behartenswaardige positie bevinden*”.

Zoals supra vermeld zijn bij ministerieel besluit drie categorieën van behartenswaardigheid bepaald, namelijk:

“1° handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijk gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien;

2° de personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin, het rechthebbend of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige gezondheidstoestand;

3° externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigd betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde.”

De Geschillencommissie stelt verder vast dat conform de voormelde toepasselijke administratieve onderrichtingen de aanvraag om kwijtschelding werd voorgelegd aan het Behartenswaardigheidsplatform (Agentschap Uitbetaling Groeipakket) aangezien de schuld het grensbedrag van 1.000 EUR overschrijdt.

De Geschillencommissie stelt vast dat in het licht van de motiveringsverplichting bepaald in artikel 88, eerste lid Groeipakketdecreet (*“Elke individuele beslissing die in rechten raakt, moet met redenen worden omkleed. (...)”*) de betwiste beslissing van verwerende partij vrij karig gemotiveerd is:

cf. “U vroeg een onderzoek aan in het kader van artikel 13 BVR R&P Begunstigden, het recht op een kwijtschelding.

Uw verzoek werd door het behartenswaardigheidsplatform beoordeeld. Het behartenswaardigheidsplatform heeft een negatief advies gegeven over uw verzoek. U komt dus niet in aanmerking voor een (gedeeltelijke) kwijtschelding.

De behartenswaardigheid kan onderzocht en aanvaard worden binnen drie categorieën.

De begunstigde kan niet als veroorzaker van de terugvordering worden gezien doordat handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, met uitzondering de leden van het feitelijk gezin, aan de basis van de terugvordering liggen.

De personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin of het rechthebbende/rechtgevende kind, bevinden zich in een behartenswaardige (fysieke en/of mentale) gezondheidstoestand.

Externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigde betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde. (o.a. woningbrand of natuurramp)

Indien u niet akkoord bent met deze beslissing, kan u een verzoekschrift indienen bij de Geschillencommissie. (...)”

De verwerende partij preciseert haar motivering als volgt in het kader van het standpunt dat zij bezorgde tijdens de procedure voor de Geschillencommissie:

cf. “Volgens onze eerste vaststellingen kan mevrouw ... geen enkel categorie worden geplaatst. In het verzoekschrift wordt ook enkel een attest van de pensioendienst toegevoegd, waaruit haar financiën blijkt, maar geen enkel ander stuk dat zou moeten aantonen dat zij zich in een behartenswaardige situatie bevindt. We kunnen dus geen kwijtschelding van de schuld verlenen.”.

De raadsman van verzoekster wijst op volgende elementen die volgens haar nopen tot een (gehele of gedeeltelijke) kwijtschelding:

Cf. “(...) Het dient echter benadrukt te worden dat mijn cliënte, op het moment dat zij wist dat haar dochter deze uitkering zou ontvangen, contact heeft opgenomen met ... teneinde dit te melden en te vragen hoe dit verder geregeld zou worden.

Bij ... werd echter verzekerd dat dit verder automatisch zou worden afgehandeld en dat mijn cliënte geen bijkomende documenten hieromtrent diende over te maken.

Volgens ... zouden zij automatisch op de hoogte worden gesteld vanaf wanneer ... deze uitkering zou ontvangen en zou op die manier alles verrekend worden.

Mijn cliënte was dan ook verbaasd toen zij het bericht van de terugvordering ontving.

Zij heeft wederom contact opgenomen met ..., waarbij werd toegegeven dat ... denodige

documenten inzake de uitkering van ... laattijdig verwerkt had, waardoor het pas op dat moment duidelijk werd dat mijn cliënte onterecht groeipakket had ontvangen.

Ik verzoek u dan ook beleefd om rekening te houden met deze omstandigheden en het feit dat mijn cliënte ter goeder trouw gehandeld heeft.

Ik wens tevens te benadrukken dat mijn cliënte zich in een precaire financiële situatie bevindt.

Zij is momenteel verwickeld in een echtscheidingsprocedure en ontvangt in dit kader enkel een bedrag van 776,11 EUR als pensioeninkomen (zie bijlage 2).

Gelet op het voorgaande verzoek ik u dan ook beleefd om dit beroep gegrond te verklaren en een (gedeeltelijke) kwijtschelding te willen toestaan."

In de (op vraag van het secretariaat van de Geschillencommissie door de verwerende partij bijgebrachte) aanvraag d.d. 7 oktober 2022 om (gedeeltelijke) verzaking, wijst de raadsman van verzoekster op volgende elementen:

"Ik verwijst naar uw schrijven van 23/08/2022 gericht aan mijn cliënte.

Ik dien middels huidig schrijven een verzoek in tot het, minstens gedeeltelijk, afzien van de terugvordering van het groeipakket dat mijn cliënte heeft ontvangen voor haar dochter ... voor de periode 01/09/2020 – 31/08/2021.

Mijn cliënte was niet op de hoogte van het feit dat zij deze uitkeringen onterecht heeft ontvangen.

Mijn cliënte bevindt zich bovendien in een onzekere financiële situatie.

Zij is momenteel verwickeld in een echtscheidingsprocedure en ontvangt enkel een bedrag van 745,98 EUR als pensioeninkomen (zie bijlage).

Gelet op het voorgaande verzoek ik u dan ook beleefd om minstens gedeeltelijk af te zien van de terugvordering van het groeipakket."

De Geschillencommissie dient evenwel vast te stellen dat de elementen die namens verzoekster worden aangehaald, niet behoren tot de begripsinvulling van het begrip goede trouw waarbij sprake dient te zijn van behartenswaardigheid in die zin dat verzoekster zich met name in één van de drie voormelde categorieën dient te bevinden zoals uitdrukkelijk bepaald in de regelgeving. Op basis van de voorliggende beschikbare gegevens meent de Geschillencommissie dat verzoekster niet in één van de drie categorieën kan worden geplaatst, zoals deze werden toegelicht in de Mededeling nr. 0378/1bis aan de Vlaamse Regering (betreffende het ontwerp van ministerieel besluit) dat de drie categorieën definieert:

"Hieronder worden de verschillende categorieën verder toegelicht aan de hand van enkele voorbeelden. Deze voorbeelden zijn als niet-limitatief te beschouwen.

Categorie 1° betreft de situatie waarbij de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvordering kan worden aanzien aangezien handelingen van externe actoren aan de basis liggen voor de onverschuldigd betaalde toelagen. De externe actoren mogen geen deel uitmaken

van het feitelijk gezin van de begunstigde.

Onder feitelijk gezin dient het feitelijk gezin te worden verstaan zoals van toepassing voor de vaststelling van het recht op de sociale toeslag en de schooltoeslag, m.a.w. de personen wiens inkomen in aanmerking wordt genomen voor de vaststelling van deze rechten.

Het kan bijvoorbeeld zijn dat de begunstigde niet als veroorzaker kan worden aanzien omwille van een ernstig verstoorde relatie tussen begunstigten onderling (die twee aparte feitelijke gezinnen vormen), waarbij bijvoorbeeld de schooltoeslag dient te worden teruggevorderd bij de begunstigde omdat de ex-partner (in casu andere ouder van het kind), wiens inkomen in aanmerking wordt genomen voor de inkomenstoets, heeft nagelaten wijzigingen m.b.t. zijn feitelijk gezin door te geven, waardoor na uitbetaling wordt vastgesteld dat de inkomensvoorwaarde niet is vervuld.

Onder categorie 1° valt ook de situatie waarbij, door de houding van de rechthebbende leerling, de begunstigde niet op de hoogte was dat de pedagogische voorwaarden voor de schooltoeslag niet vervuld waren, zoals bijvoorbeeld wanneer de rechthebbende leerling, zonder medeweten van de ouders/begunstigten, zijn studies heeft stopgezet.

Categorie 2° betreft de situatie waarbij personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin of het rechthebbend of rechtgevend kind zich in een behartenswaardige geestelijke en/of lichamelijke gezondheidstoestand bevinden. Op basis van deze categorie kan de uitbetalingsactor de goede trouw vaststellen indien de terugvordering gerelateerd is aan de ziekte van de rechthebbende leerling.

Een voorbeeld is een leerling die onvoldoende aanwezig was op school door ziekte, maar de gewettigde afwezigheid wegens ziekte werd ten aanzien van de school niet vastgesteld door een medisch afwezigheidsattest. De ouders kunnen evenwel aantonen dat het kind op het ogenblik van de afwezigheden omwille van medische redenen niet naar school kon gaan.

Ook een ernstige ziekte van de begunstigde, die de zorgen van het kind op zich neemt, kan ertoe leiden dat de begunstigde omwille van de vele zorgen laattijdig de uitbetalingsactor heeft geïnformeerd over een wijziging in de gezinssituatie. Indien dit een impact heeft op de uitbetaling van de toelagen kan de uitbetalingsactor de goede trouw vaststellen. Wanneer er sprake is van een ernstig misdrijf (bijvoorbeeld tienerpooierschap) of traumatische ervaring voor het kind (bijvoorbeeld onverwacht overlijden in het directe netwerk) kan de uitbetalingsactor, op basis van alle elementen in het dossier, de goede trouw vaststellen.

Categorie 3° betreft de situatie waarbij de begunstigde te maken heeft met externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigd betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengen aan de begunstigde. De disproportionele leedverzwaring wordt beoordeeld op basis van de specifieke situatie waarin de begunstigde zich bevindt, als ook het bijkomende leed en de bijkomende nadelige gevolgen die de terugvordering met zich meebrengt voor de begunstigde.

De uitbetalingsactor kan bijvoorbeeld een woningbrand of een overstroming waarbij de begunstigde, waarbij de begunstigde al zijn bezittingen is verloren in aanmerking nemen.

Ook een beschermingsmaatregel binnen de jeugdhulp kan in aanmerking genomen worden als externe factor waarbij de precaire familiale situatie van een jongvolwassene die geplaatst werd

in een voorziening als een behartenswaardige positie kan worden beschouwd om de goede trouw vast te stellen.”

Overigens wijst de Geschillencommissie er voor de volledigheid op dat de invulling van het begrip ‘goede trouw’ werd gewijzigd omdat de vroegere invulling ‘zich rekenschap geven’ uitgehold bleek door de administratieve praktijk waarbij de sociaal verzekerden zeer volledig aan de hand van informatiebundels worden geïnformeerd over de voorwaarden voor het recht op Groeipakket. In die zin wijst de verwerende partij op de informatie die de verzoekster ontving en haar melding: “(...) Mevrouw ... ontving op 15 november 2019 en 20 juni 2020 een informatie bundel , waarin de informatie staat of een student of een schoolverlater recht heeft op gezinsbijslag. Mevrouw ... nam telefonisch contact op met de uitbetalingsactor ..., maar deze telefonische contacten werden niet geregistreerd. Uit het verzoekschrift blijkt duidelijk dat betrokkene wist dat ze er geen recht op heeft. (...)”.

6. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk doch **ongegrond** is aangezien de verzoekster op basis van de voorliggende beschikbare gegevens zich niet lijkt te bevinden in een behartenswaardige positie zoals gedefinieerd in artikel 13, derde lid BVR Rechten en plichten begunstigden *juncto* artikel 3/1 van het ministerieel besluit van 13 maart 2019⁷ zodat er niet van terugvordering kan worden afgezien zoals bedoeld bij de bepalingen van artikel 103, §2 Groeipakketdecreet.

Aldus uitgesproken te Brussel op **11 augustus 2023**;

De commissie was samengesteld uit:

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

Mevrouw Linda Aerts (Opgroeien regie) en mevrouw Rita Louwagie (Infino), leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te

⁷ Ministerieel besluit d.d. 13 maart 2019 tot uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, BS 07.06.2019.

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de kennisgeving van deze beslissing (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens